

Nd. 317. Frumvarp til laga [170. mál]
um menntaskóla Austurlands á Eiðum.

Flm.: Eysteinn Jónsson, Jónas Pétursson, Halldór Ásgrímsson, Lúðvík Jósefsson.

1. gr.

Stofna skal menntaskóla Austurlands á Eiðum.

Kostnaður við stofnun og rekstur skólans greiðist úr ríkissjóði.

2. gr.

Það er markmið skólans að efla þroska nemenda sinna, veita þeim framhaldsmenntun að loknu miðskólanámi og húa þá undir háskólanám.

3. gr.

Í skólanum eru fjórir ársbækkir.

4. gr.

Skólastjórn úrskurðar um inntöku nemenda í skólann.

5. gr.

Almenn inntökuskilyrði eru þessi:

1. Að nemandi, sem tekinn er í 1. bekk, sé fullra 16 ára um næstu áramót. Aldursákvæði samkvæmt þessu gilda um inntöku í aðra bekki. Skólastjórn getur þó veitt undanþágu frá þessum ákvæðum.
2. Að nemandi hafi engan næman sjúkdóm eða kvilla, sem öðrum geti að meini orðið.
3. Að hann sé siðferðilega óspilltur.
4. Að hann leggi fram vottorð þau, sem reglugerð ákveður.

6. gr.

Rétt til inngöngu í 1. bekk skólans veitir miðskólapróf bóknámsdeildar með lágmarkseinkunn, sem ákveðin er í reglugerð.

7. gr.

Til þess að verða tekinn í aðra bekki skólans verður nemandi að hafa staðizt miðskólapróf í bóknámsdeild með tilskilinni lágmarkseinkunn og árspróf næsta bekkjar fyrir neðan þann, er hann sækir um inntöku í. Auk þess verður hann að sýna, annað hvort með prófi eða skilríkjum, er skólastjórn tekur gild, að hann hafi numið það, sem kennt er í þeim bekkjum, er hann kann að hafa hlaupið yfir.

8. gr.

Í skólanum skal kenna þessar námsgreinar: íslenzku og íslenzk fræði, dönsku, ensku, þýzku, frönsku, latínu, sögu og félagsfræði, kristinfræði, bókfærslu, íþróttir og söng. Heimilt er stjórn skólans að fjölga námsgreinum eða fækka að fengnu samþykki menntamálaráðherra.

9. gr.

Í hverjum bekk skal halda próf í lok hvers skólaárs, og er próf 4. bekkjar stúdentspróf. Árspróf veitir nemandi, er stentz það, rétt til að setjast í næsta bekk fyrir ofan. Það getur verið lokapróf í einstökum greinum, eftir því sem fyrir verður mælt í reglugerð.

10. gr.

Stúdentspróf veitir rétt til inngöngu í háskóla með þeim takmörkunum, sem settar eru í lögum hans og reglugerð.

11. gr.

Við árspróf dæma kennarar skólans um úrlausnir hver hjá öðrum. Við stúdentspróf og próf í þeim greinum, sem fyrir er lokið og til þess teljast, dæma hlutaðeigandi kennarar og prófdómendur, skipaðir af menntamálaráðherra að fengnum tillögum háskólaráðs og forstöðumanns skólans. Nánar verður kveðið á um próf og einkunnir í reglugerð skólans.

12. gr.

Forstöðumaður skólans og fastir kennarar hans eru embættismenn ríkisins og taka laun samkvæmt lögum um kjarasamninga opinberra starfsmanna. Þeir skulu

skipaðir af forseta Íslands. Leita skal áður umsagnar skólastjórnar. Tölu fastra kennara skal miða við það, að einn fastur kennari komi að jafnaði á hverja bekkjardeild. Forstöðumaður ræður stundakennara og annað starfsfólk skólans með samþykki fræðslumálastjórnar.

13. gr.

Þeir einir geta orðið fastir kennarar skólans, sem lokið hafa fullnaðarprófi við háskóla eða aðra sambærilega stofnun í aðalgreinum þeim, er þeir eiga að kenna. Þeir skulu einnig hafa numið uppeldisfræði og stundað kennsluæfingar.

Undanþágu frá þessu ákvæði má þó veita samkvæmt nánari fyrirmælum í reglugerð, ef sérstaklega stendur á.

14. gr.

Skylt er kennara að kenna 24—27 kennslustundir á viku, en fækka má þó kennslustundum hans niður í 22, er hann verður 55 ára, og í 17 stundir, er hann verður sextugur.

Kennari skal starfa með nemendum utan kennslustunda í samráði við forstöðumann og vinna önnur störf í þágu skólans, eftir því sem aðstæður leyfa og ákveðið er í reglugerð og erindisbréfi. Fræðslumálastjórn ákveður kennsluskyldu skólastjóra.

Þegar nefnd er kennslustund í lögum þessum, er ætíð átt við 45 mínútna kennslustund.

15. gr.

Nú hefur kennari gegnt embætti í 10 ár og óskar að hverfa frá störfum eitt ár til þess að efla þekkingu sína og kennarahæfni, og skal hann þá senda menntamálaráðherra beiðni um orlof ásamt greinargerð um, hvernig hann hyggst verja orlofsárinu. Ef ráðherra telur greinargerðina fullnægjandi, getur hann veitt kennaranum ársorlof með fullum launum. Engum kennara skal þó veita slíkt ársorlof nema einu sinni. Beiðni um ársorlof skal senda ráðherra með árs fyrirvara.

Menntamálaráðuneytið veitir kennurum, er þess óska, leiðbeiningar um, hvernig orlofsári skuli varið, en allir verða þeir, að orlofsári loknu, að gefa fullnægjandi skýrslu um orlofið að viðlögðum launamissi fyrir það ár. Þess skal gætt, að framkvæmd orlofs trufla ekki störf skólans eða torveldi þau.

Nánari ákvæði um réttindi og skyldur kennara verða sett með reglugerð.

16. gr.

Menntamálaráðuneyti hefur á hendi yfirstjórn skólans. Forstöðumaður skólans og fastir kennarar skipa skólastjórn, eftir því sem nánar verður ákveðið í reglugerð.

17. gr.

Lög þessi öðlast þegar gildi.

Greinargerð.

Það er eitt af skilyrðum þess, að byggðin í landinu þróist með eðlilegum hætti, að ríkisvaldið styðji sem viðtækasta starfsemi í hverjum landsfjórðungi og beiti sér fyrir framkvæmdum í því skyni.

Miklu máli skiptir, að skólar og aðrar menntastofnanir séu eflar í hverjum landshluta og nýjum komið á fót.

Með skólalöggjöfinni, sem í gildi er, var stefnt að því að gera aðstöðu ungmenna til framhaldsnáms hvarvetna á landinu sem jafnasta, þannig að í kaupstöðum og hinum fjölmennari héruðum landsins gætu nemendur í skólum gagnfræðastigsins lokið prófi, er gildi sem inntökupróf í menntaskóla. Þetta hefur greitt götu margra æskumanna á námsbraut, þótt ekki hafi tekizt alls staðar að

ná settu marki, þar sem orðið hefur sökum þrengsla í héraðsskólunum að synja um skólavist allmörgum, er sótt hafa um inntöku í þá skóla. Þannig er því farið um hina merku menntastofnun Austurlands, Eiðaskóla.

Skólaárið 1962—63 voru samt við nám í Eiðaskóla 126 nemendur. Í gagnfræðaskóla Neskaupstaðar sátu þá 79 nemendur. Og í unglingaskólum á ýmsum stöðum í Austurlandskjördæmi stundaði þá nám 181 nemandi. Í þessum landsfjórðungi voru þá nemendur á gagnfræðastiginu samtals 386.

En æskumönnum á Austurlandi gefst ekki kostur á menntaskólanámi heima í fjórðungnum. Allir þeir, er sækja vilja um inntöku í menntaskóla, verða að leita þaðan burt.

Að dómi flutningsmanna þessa frv. er eðlilegt og réttmætt, að stofnaður verði sem fyrst menntaskóli á Austurlandi, enda mjög mikilvægt, að slík menntastofnun verði reist og starfi í landsfjórðungnum.

Í 1. gr. þessa frv. er svo fyrir mælt, að stofna skuli menntaskóla Austurlands á Eiðum og að kostnaður við stofnun hans og rekstur greiðist úr ríkissjóði. Að öðru leyti eru í frv. almenn ákvæði um starfsemi skólans, og eru þau að öllu leyti hliðstæð ákvæðum í gildandi lögum um menntaskóla.

Allir þingmenn Austurlands standa að flutningi málsins.